

**Tractatus Exegeticus Ad Librum III. Decretalium Gregorii
IX. Materiam successionis Testamentariæ, & Legitimæ,
nec non Parochorum, Regularium, & Patronorum jura,
aliaque ad rem Liturgicam spectantia ...**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1740

Titulus XLVI. De Observatione Jejuniorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63798](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63798)

piendas, nisi eodem recognoscante, & approbante Episcopo. Videatur Concil. Trident. loc. cit. & Barbosa *ibidem* num. 11. & 2. seqq.

12. Quæres, an Episcopus sine licentia Papæ possit Corpora SS. & Reliquias ab una Ecclesia ad aliam transferre? Resp. affirmative. Fagnan. ad cap. 2. h. t. num. 15. Sanchez lib. 2. Moral. cap. 43. num. 25. quia Episcopus in Ecclesia sua potest omnia, exceptis iis, quæ sibi Papa specialiter reservavit cap. 29. de Sentent. Excommun. inter quæ reservata non reperitur Reliquiarum translatio, quia tamen ejusmodi translocatio

ex causis gravioribus una est, consensus Capituli, & justam translationis causam requiri notat Fagnan. n. 29.

Quamquam vero SS. Reliquias venales exponere vetitum sit per cap. 2. h. t. l. 3. C. de SS. Eccles. redimere tamen easdem ab infidelibus quolibet pretio licet, quia tunc non tam emuntur, quam ab injustis possessoribus vindicantur, & pecunia non tam pretium, quam instrumentum redimendæ vexæ creditur: sicut enim Sanctus vivus apud hostes captivus redimi potest, ita & Reliquiæ, in quibus ejus memoria conservatur.

TITULUS XLVI.

De Observatione Jejuniorum.

Quoniam in venerationem Sanctorum pridianum jejunium Ecclesia nonnunquam indicere solet; idcirco præcedenti Rubricæ, ubi de cultu SS. actum est, commode subjungitur Rubrica de observatione Jejunii. Panorm. ad Rubr. h. t. num. 1. Nos tria duntaxat hujus Tituli Capitula explicabimus, fusiores Commentarios proprio Casuistarum foro relinquentes. Prius tamen Historicam Jejunii Ecclesiastici relationem lubet præmittere.

§. I.

De Jejunii Ecclesiastici antiquitate, varietate, & fine.

SUMMARIA.

1. Jejunium Ecclesiasticum à Christo, & Apostolis initium ducit, quod à primis Christianis sine lege observabatur.
2. Quando in legem transierit?
3. Jejunium ex legis præscripto servandum Bæhmiero male audit.
4. Ejus crisis examinatur, & rejicitur.
5. Jejunium Quadragesimale & quatuor Tem-

po-

porum quando cœperit? 6. Finis jejunii 7. carpitur Bœhmerus, qui jejuniū vim merendi denegat.

Jejunium, per quod intelligimus à certis ciborum generibus abstinētiā cum unica tantū interdiu refectiōe, tam antiqui in Ecclesia instituti est, ut Natales Ecclesiæ ignoret, qui jejuniū eidem contemporaneum esse negare ausit. Jejunavit Servator noster (non de illo quadragesima dierum jejuniū in deserto loquimur, quod nihil ad homines) jejunāvunt Apostoli, utrique pro studio, quo legalia prosequerentur, præscepta à lege jejunia observāvunt, & eandem jejunandi consuetudinē, quam suo firmarunt, exemplo, crebrius quoque discipulis commendarunt, nulla tamen sub lege, nisi quod abstinētiā à contaminationibus simulacrorum, fornicatione, sanguine, & suffocatis ipsis præciperent, unde ait Tertullianus de jejuniis. cap. 2. *Volunt sic & Apostolos observasse, nullum aliud imponentes jugum certorum, & in commune omnibus obeandorum jejuniorum.* Libera ergo, & spontanea erant primorum Christianorum jejunia, excepta feria sexta Parasceves, & Sabbato eandem consequente, quos dies prima Patrum disciplina jejuniū solenni honorandos præcepit, in memoriā ablatis sibi his diebus per mortem Crucis sponsi: etenim, dum Judæi Christo exprobrarent, quod discipulos haberet minus in jejuniis frequentandis Religiosos, quam Joannis Baptista, & Phariseorum Lucæ 5. v. 33. & 34. respondit, iniquum esse, amicos sponsi ad jejuniū adigere, quando cum sponso sunt. *Veniunt, ait, dies, cum ablati fuerit ab il-*

lis sponsus, tunc jejunabunt. Hujus ergo vaticinii memores Patres primitivæ Ecclesiæ indixerunt jejuniū illis diebus feriæ sextæ, & Sabbati, in quibus ablati ab ipsis sponsus fuerat. Vid. Christian. Lupus tom. 6. Schol. in Roman. Concil. I. pag. 34. Hæc subinde in colendo jejuniū Christianorum libertas stetit imperturbata usque ad tempora Montani hæresiarchæ, qui primus jejunia statis temporibus ex lege observanda obtendere voluit. Verum eidem à Christianis avitæ, sibi que ab Apostolis permixtæ jejunandi libertatis oppido tenacibus vehementer obstititum fuit, non quod jejunii consuetudinē damnaient, quam ipsi religiosissime coluerant, sed quod Montanus, homo privatus, privata auctoritate jejunia indiceret, tanquam ex lege Paracleti præcepta, à quo se afflatum ostendebat. Videatur Natalis Alexander Histor. Eccles. tom. 3. Sæcul. II. Dissert. 4. art. 1. ubi contra Dallæum, petulantis ingenii, ut vocat, Calvinistam evincit, Catholicos cum Montanistis in jejuniorum disciplina nihil unquam commune habuisse.

Porro primævus fidelium fervor (scribit Lupus cit. loc.) pedetentim refluxit, & jejunandi libertas apud multos transit in licentiam quasi abolendi jejunii: hinc ergo illam transmutavit Ecclesia in legem, atque ita certa per annum jejunia, & duæ per omnem hebdomadam, excepta Quinquagesima, stationes cœperunt esse rigidum præceptum. Quo vero tempore consuetudo jejunandi, hætenus inter Christianos libera,

bera, in legem transierit, se ignorare fateatur *Lupus*, putat, initio hanc legem fuisse particularem, ac paulatim ab una Ecclesia ad aliam permeasse, ac denique totius Christianitatis consensu receptam, usuque firmatam fuisse. Interim, scribit, post *Tertulliani* tempora, atque ita necquaquam à *Papa Telesphoro* (quem plures, sed perperam primum jejunii legis conditorem extitisse asserunt, ut observat *Franc. Pagi* tom. 1. *Breviar. Historic. Chronolog. in vita S. Telesphori.*) Non item propter *Montanistas*. Erronum enim litibus mores suos cedere nunquam consuevit *Catholica Mater*, nec mutare. Hæc præfatus *Lupus*.

3 Boëmerus, qui in materiis conscientiam tangentibus libertati plus iusto favet, etiam jejunia Christianorum à vinculis legum libera, & soluta esse cupit. Rem indignam, & quæ aperte superstitionem, & corruptionem Ecclesiæ nostræ prodat, jejunii legem existimat. Summa semper apud *Judeos*, & *Christianos primævos* (inquit §. 1. b. t.) fuit jejuniorum religio, & abstinentiæ gloria; eo majora tamen cepit incrementa, quo gravioribus infecta fuit erroribus, ac superstitionum nevis. Debebant jejunia & abstinentiæ studia regulariter esse spontanea, à vinculis legum libera, sine imperio in conscientiam indicta, adhortationibus magis, piisque persuasionibus à pastoribus Ecclesiæ proposita, quam per modum imperii sub graviore pœna præscripta. Enimvero ab hac regula pedetentim descivit Ecclesiæ puritas. Quod ipsum recoquit & repetit in §. 41. his verbis: Hæc (jejunia) ejus indolis sunt, ut nihil proficiant, nisi ex spiritu spon-

taneo, & corde contrito proficiantur, atque conscientia prorsus libera fiant, quæ imperium nullum admittit. Hæc fuit constans primitivæ Ecclesiæ confessio & praxis, ut supra ostensum est. In hoc peccasse *Montanistas*, itidem observavi: id denique est, quod Ecclesiæ Romanæ vitio vertimus, legalia jejunia imperio coactivo adornanti. Nihilominus in eod. §. fateri cogitur, in Ecclesia quoque protestantium per edicta & constitutiones principum abstinentiam ab omnibus cibis statis temporibus imperari solere. Ne tamen quis existimet, protestantes hoc pacto nobiscum facere, & per ejusmodi leges jejunii publicas conscientiæ libertatem lædi, contorta hac explicatione obicem remove conatur: Hæc quidem, inquit, edictis principum inseri solent, magis tamen, ut subditi sedulo admoneantur, ad jejunia cum debita devotione servanda, quam ut pœnis propositis ad hæc sacra cogantur, quo ipso fit, ut hæc pars legis publicæ magis IMPERFECTA dicenda sit. Hæc pro libertate conscientiæ Boëmerus libere, hoc est, imprudenter scripsit, libere enim (ut est apud *Terentium in Eunuch. act. 3. scen. 1.*) idem est, ac imprudenter, & cum effreni licentia agere, ibi: dolet dictum imprudenti adolescenti, & libero.

4 Ne per calumniam Boëmero hæc objecisse videar, rem sic demonstro: Neophytus fidelium grex in nascentis Ecclesiæ primordiis tam validis stimulis ad virtutem agebatur, ut spontanea sequela vocem Pastoris & exemplum strenua & fervida æmulatione confectaretur, nec opus erat lege, aut imperio, ubi magnis passibus ad Christianæ perfectionis culmen quisque con-

H h h

ten.

tendebat; unde factum est, ut primi Christiani passim *Sancti* dicerentur, ut constat ex *Epist. 1. Roman. v. 7.* ubi P. Augustinus Calmet ita commentatur, primi Christiani vulgo *Sancti* appellabantur, quemadmodum in *Actis Apostolorum* vidimus, & ex omnibus *S. Pauli Epistolis* innotescit. *Morum innocentia, vitæ Sanctitas, Spiritus Sanctus in illis inhabitans*, eos præclaro hoc nomine dignissimos efficiebat. At post intervallum (ut res sunt humanæ) novitius ille fervor spiritus pedetentim remittere, doctrina Servatoris vilesce, exempla majorum contemni, aut negligi, ipseque jejunii cultus moribus contrariis aboleri, & in oblivionem abire cœpit. An non in hoc rerum statu cumprimis expediebat, de mediis primævum reducendi spiritus fervorem cogitare, & quos ad sanctiora proprii haud amplius urgebant virtutum igniculi, per legum imperia propellere; Profecto è re Ecclesiæ tum erat, libertati Christianorum in pejus identidem ruenti hæc fræna injicere, ut quod eorum majores summa spiritus libertate facitabant, à posteris, refrigerante charitate, ex legis præscripto exigeretur. Hæc quippe fervoris remissio legibus initia dedit teste Seneca *lib. 1. Epist. 90.* ubi inquit: *Postquam surrepentibus vitiis, in tyrannidem regna versa sunt, opus esse cœpit legibus.* Quapropter de jejuniis Quadragesimali ita scribit Cassianus *Collat. 21. cap. 30.* Sciendum sane hanc Quadragesimæ observantiam, quamdiu illius primitivæ Ecclesiæ perfectio inviolata permansit, penitus non fuisse. Non enim præcepti hujus necessitate, nec quasi legali sanctione constricti arctissimis je-

juniorum terminis clauderentur, qui totum anni spatium æquali jejuniis concludebant. Verum cum ab illa Apostolica devotione descendens quotidie credentium multitudo suis opibus incubaret - - id tunc universis Sacerdotibus placuit, ut homines curis secularibus illigatos - - ad opus sanctum canonica jejuniorum indictione revocarent, & velut legalium decimarum necessitate compellerent. Nec sane libertas, quam Christus servator nobis asseruit, in eo consistit, ut legum vinculis solutis esse liceat, & à Majorum institutis, atque exemplis desciscere, & in torporem, turpemque ignaviam defluere Christianis integrum sit. *Suasionibus, monitionibusque* agendum esse monet quidem Bœhmerus. Sed quid si populus his stimulis non excitetur ad æmulanda meliora charismata, an suæ libertati relinquendus erit? Profecto hæc non libertas Christiana foret, sed perditâ omnino vivendi licentia: non enim à natura agimur ad virtutum opera, mortificationumque exercitia prompto studio exequenda, sed calcaribus opus est. Unde Paulus, dum *Galatis cap. 5. v. 13.* libertatis, ad quam à Christo vocati essent, beneficium extolleret, & commendaret, hanc mox cautelam subjunxit: *Ne libertatem in occasionem detis carnis*, quasi diceret (exponit noster P. Augustinus Calmet in *Commentar. ibidem*: *Neque à charitate erga proximum, neque à moralium virtutum observantia liberati estis.* Quod ipsum ex Protestantibus prudentiores agnovère, qui, tantum abest, ut tam laxum libertati conscientiae tribuerent, aut permitterent arbitrium, ut ne quidem

dem solis persuasionibus & admonitionibus hac in parte tuto rem agi posse confiderent, sed jejunia omnino ex lege decernenda esse existimarent, ut ipse Boehmerus non diffitetur, qui tamen jejunam hanc subjungit limitationem, ejusmodi leges magis consilia, & leges imperfectas dicendas esse, quod sane contra omnia principia pugnat, dum Lex per hoc ipsum à Consilio distinguitur, quod illa parendi necessitatem inducat, istud sequendi liberum relinquat arbitrium. Sed persuasus fuerit, credo, Boehmerus, amore & favore libertatis conscientiae, ut hæc salva consistat, ipsis legibus plagam inferre nefas haud esse. De stolidâ hac libertate lubet Patrum Concilii Senonensis sensum referre, ubi ita in Præfat. loquuntur: Hæc utique est Sententia Ecclesiæ Catholicæ, quam semper Catholici Doctores tenuerant, & in oppositam partem declinantes hereticos, Divinorum eloquiorum testimoniis confutarunt, & damnarunt, quales fuerunt Pelagius, Manichæus, & hoc tempore Manichæi discipulus Lutherus. Atque Manichæo successit Aërius, dissimili quidem voluntate, sed simili vanitate oppugnans Ecclesiam. Hic namque carnalem molitus statuere libertatem solenniter indicta ab Ecclesia nolebat jejunia servari, ne legi viderentur fideles obnoxii. Arbitrabatur enim, si jejunia ab Ecclesia constituta servarentur, aut sacris ejus legibus, ac institutis obtemperarent, eos in servitutem redigendos, Christianis hominibus minus convenientem, qua in re liquido ostendit, quam ignarus, quamque in Divinis scripturis parum esset exercitatus. Intelligere siquidem debuerat ex apertissimis S. Scriptu-

re documentis, quod vera libertas Christianorum, qua fideles Christus liberavit, non libertas est carnis, sed spiritus, per quam mortificatur caro cum suis concupiscentiis, spiritus autem vivificatur. Adversatur enim prorsus libertati spiritus libertas carnis, ut præclare sub typo Isaac & Ismaël, Sara & Agar ad Galatas Apostolus deducit. Volens itaque DEO inspirante Ecclesia hanc spiritualem libertatem Christiana pietate dignam statuere, moderata indixit jejunia, ac rationabilem ciborum deletionem certis temporibus, & diebus sapientissime sancivit, non hæc (ut volebat insipiens Aërius) arbitrio relinquens filiorum, quorum ut pia mater salutem affectaret, & haberet sollicitudinem. Noverat enim sensus, humanique cordis cogitationes prona esse ad malum ab adolescentia: nec facile ex se & suapte voluntate ad hanc libertatem spiritus pervenire posse. Tanta autem moderatione, tantaque circumspectione omnia digessit, ut iis, qui Christiano animo sunt imbuti, nullus prorsus justæ querelæ locus relinquatur, atque illa instituens haudquaquam nos rursus in legis Moisaicæ servitutem obtrudit, quæ jam omnino desit, sed in libertatem asserit filiorum DEI. Unde constat, quam fallatur Aërius, dum in carnalem fideles nititur dejicere libertatem. Quamobrem cum sua Israëlita, aut Avarena, eaque carnali, atque impia libertate, non heri, aut nudiustertius, sed ante annos mille damnatus est, & cum eo Satanica ejusmodi libertas funditus est eversa. Quam nihilominus homines impii his temporibus incassum laborant rursus excitare, & erigere, dicentes nequaquam Ecclesiæ hoc esse concessum, ut fideles

H h h 2

va-

valeat lethifera noxa reddere obnoxios, aut sic ad mortale peccatum obligare, ut lethalem noxam præceptorum Ecclesiæ incurrant transgressores, cum tamen ex sacris litteris, donatam esse à Christo Ecclesiæ ejusmodi auctoritatem, clare innotescat, qui inter Ethnicos eos sane deputavit, qui Ecclesiæ præceptis non obediunt. Contraria autem assertio, non Catholicorum est, sed hereticorum, qui hoc unum præter cetera suorum habent errorum fundamentum. Hoc amplexantur Aërius, Jovinianus Lamperius. Huic adstipulantur Waldenses, Wiclefista, Bohemi: ex eo fonte omnes fere Lutherana impietatis blasphemie profisciscuntur. Nec mirum, si tantopere hujusmodi Sententiam probant heretici, & oppositam rejiciunt, cum sciant, sicut baculo canes: ita universas suas hereses Ecclesiæ repelli auctoritate, & se, ut putrida membra, ab ejus consortio resecuri. Hæc & plura alia dicti Concilii Patres. Vid. tom. 19. Concil. edit. Venet. pag. 1153. & seq.

Inter celebriora jejunia, quæ in Ecclesia Catholica frequentantur, cum primis eminet jejunium Quadragesimale, quod Paschali solennitati præmitti solet, & jejunium Quatuor Temporum, quo quælibet pars anni tribus primæ hebdomadæ feriis videlicet feria IV. VI. & Sabbato initiari, & sanctificari consuevit. De utroque hoc jejunio jam quæritur, cujus ætatis sit, an ipsos Apostolos conditores habeat, num vero recentiori ævo natum, & in Ecclesiam introductum fuerit? Beveregius scriptor Anglicanus in Cod. Canon. primitiv. Eccles. lib. 3. per tot. jejunium Quadragesimale ab Ecclesiæ primitivæ moribus, ac institutis promanasse mul-

tis argumentis contra Dallaum evincere conatur, cujus Sententiæ etiam fuisse videtur S. Hieronymus Epist. 54. ad Marcellam & S. Leo I. Serm. 6. & 9. de Quadrages. contradicente S. Augustino Epist. ad Casulan. 36. cap. 11. n. 25. his verbis: Quibus autem diebus non oporteat jejunare, & quibus oporteat, præcepto Domini, vel Apostolorum non invenio definitum. Hanc litem nullo negotio diremeris, si inter legem jejunii, & ejus observantiam liberam, inter jejunium in se spectatum, & fixos dies, stataque tempora distinxeris. Jejunium in se spectatum Apostolorum ætate recentius haud est, sed liberæ tunc observationis, non ex lege imperatum, & sub hoc respectu jejunium Quadragesimale sua primordia ex traditione Apostolica ducere fatetur S. Leo, qui in alio Sermone, nimirum 47. cap. 1. ita se explicat: Dubitandum non est, omnem observantiam Christianam eruditionis esse Divinæ, & quidquid ab Ecclesia in consuetudinem est devotionis receptum, de traditione Apostolica & de S. Spiritus prodire doctrina. Quodsi sermo sit de statis per annum jejunii diebus (quo etiam Quatuor Temporum jejunium pertinet) ab Apostolis quidem ejusmodi jejuniorum ritus commendatos, nequaquam tamen præceptos fuisse, sed succedentibus sæculis in morem, & ex hoc tandem voluntate Patrum in legem transisse credimus, & ita verba S. Augustini supra relata exaudienda esse totius illius Epistolæ contextus ostendit. Videatur Christianus Lupus tom. 5. Schol. in Concil. Florent. pag. 5. Cæterum non judicamus (ut calumniatur Boehmerus) dum de legalis jejunii ob-

observantia quasdam reliquias in Ecclesia nostra retinemus: nam (ut scribit S. Leo M. Serm. 16. de jejun. 10. Mens. 6. cap. 1.) Evangelicis sanctionibus, dilectissimi, multum auctoritatis præbet doctrina legalis, cum quedam de mandato veteri ad novam observantiam transferuntur, & ex ipsa Ecclesiastica devotione demonstratur, quod Dominus JESUS Christus NON VENIT LEGEM SOLVERE, SED ADIMPLERE. Cessantibus enim significationibus, quibus Salvatoris nostri nuntiabatur adventus, & peractis figuris, quas abstulit illa præsentia veritatis, ea, quæ vel ad regulas morum, vel ad simplicem DEI cultum ratio pietatis instituit: in eadem apud nos forma, in qua sunt condita, perseverant, & quæ utrique testamento erant congrua, nulla sunt commutatione variata. Idem Serm. 14. de jejun. 10. Mens. 4. cap. 2. jejuniorum vero utilitatem novi testamenti gratia non removit: & continentiam corpori, atque animæ semper profuturam piæ observatione suscepit.

Finis nostri jejunii est, ut per macerationem corporis carnem subdamus spiritui, DEUMQUE pro peccatis commissis propitiemus, ac largam ejus benedictionem, & gratiam nobis, aliisque promereamur. Efficacissima pro peccatis deprecatio est (sunt verba S. Leonis Serm. 15. de jejun. 10. Mens. 5. cap. 2.) in elemosynis, atque jejuniis, & velociter ad Divinas conscendit aures talibus oratio elevata Suffragiis. Et S. Ambrosius Epist. 63. postquam jejunii efficaciam ab inductione probasset, ita concludit: Quæ nobis salus esse potest, nisi jejunio eluerimus peccata no-

stra; cùm scriptura dicat: jejunium & elemosyna à peccato liberat.

Contra meritum hoc jejunium vehementer obstrepunt hæretici, eisdem ullam merendi vim inesse negantes; & bene quidem mea opinione, si de jejunio inter ipsos recepto, assertum hoc accipiant; hanc quippe merendi efficaciam nos quoque orthodoxi ipsotum jejuniis deesse uno ore confitemur, frustra enim ibi quæritur meritum, ubi principium meriti, quod est gratia, reperiri non potest. Boehmerus tamen defectum meriti etiam nostris jejuniis adscribit, ac eo præcipue nomine carpit, quod superstitiosa hæc merendi persuasione plerique capti, maxime, qui vitam Monasticam sectantur, corpus invidia & fame enecent, admetior ejus verba. Qui antiquitates (inquit hic §. 34.) Atque Sanctorum evoluit, deprehendet, hanc opinionem de singulari merito, per jejunia consequendo, in plurimis, maxime vitam Monasticam sectantibus, studium jejunii & abstinentiæ adeo incendisse, ut jacturam sanitatis facerent, & corpus suum fame & inedia consumerent contra rectam rationem, quæ conservationem sui singulis commendat, præcipitque, imo & contra Salvatoris intentionem, qui nullibi tam durissimam legem, accelerandi mortem suam per inediam, & nimiam abstinentiam fidelibus præscripsit. Jejunam hanc crisin verbis S. Augustini castigo, & refello, qui Serm. de utilit. jejun. cap. 3. num. 3. carnis fautores ita confundit: Non vobis videatur levis res, aut superflua, ne quisquam forte hoc faciens Ecclesiæ consuetudine, cogitet apud se, & dicat sibi,

H h h ;

ant

aut suggerentem intrinsecus audiat tentatorem. Quid facis, quia jejunas? defraudas animam tuam, non ei das, quod eam delectat, tibi ipsi ingeris poenam, tuus ipse tortor, & cruciator existis. DEO ergo placet, quia te crucias? Ergo crudelis est, qui delectatur poenis tuis. Responde huiusmodi tentatori. Excrucio me plane, ut ille parcat: do de me poenas, ut ille subveniat, ut placeam oculis ejus, ut delectem suavitatem ejus. Nam & victima excruciat, ut in aram imponatur. Minus premet mentem meam caro mea. Et tali dissuasori malo, servo ventris, responde per hanc similitudinem, & dic: si jumento forte insideres, si equo uteraris, qui te gestiando posset precipitare, nonne ut securus iter ageres, cibaria ferocienti subtraheres, & fame domares, quem freno non posses? Caro mea jumentum meum est: iter ago in Jerusalem, plerumque me rapit, & de via conatur excutere: via autem mea Christus est: ita exsultantem non cohibebo jejuniis? Si quis hoc sapit, etiam ipso experimento probat, quam utiliter jejunetur. Hac ratione, quotquot ad per-

fectionis culmen strenue eluctati sunt, carnem suam odio habuerunt, ejusque domitores ad maciem usque extiterunt, crudeles adversus carnem ne perduellis illa spiritui insultaret. Atque hoc pacto non legem Christi, aut naturæ, illi violarunt, sed secundum rectæ rationis ductum, ordinemque charitatis carnem suppeditarunt, & spiritui parere docuerunt, quod qui non capit, aut sapit, desipit. Interim diffiteri nolumus, etiam in hoc genere mortificationis per excessum peccari posse. Quapropter de Monachis, qui austeriorem jejunii legem sibi ponere volunt. Id ne ex propriæ voluntatis arbitrio faciant, sed ex jussu vel permissione superiorum suorum, jam olim per regulas Monachorum cautum fuit, in specie per Regulam S. Benedicti cap. 49. ubi de Quadragesimæ observantia S. Legislator ita statuit: Hoc ipsum, quod unusquisque offert, Abbati suo suggerat, & cum ejus fiat oratione & voluntate. Videatur Hæftenus Disquis. Monast. lib. 10. tract. 8. Disquisit. 6. per tot.

§. II.

Nigrum bujus Rubricæ exponitur.

S U M M A R I A.

1. Quid sint Vigiliæ Sanctorum, & quando jejunium celebrandum sit, dum ille in Dominicam incidunt? 9. Quæ causæ à jejunio excusent. 10. In Vigiliis Nativitatis Domini, si in diem Veneris, vel Sabbati incidat, non jejunatur.

8. **S**ub hac Rubrica tria ponuntur Capitula, in quorum primo ab Innocentio III. ad consultationem

Clericorum Magalonensium responsum fuit, quod, si profesta, & Vigiliæ Sanctorum, quæ jejunio honorari solent,

lent, in diem *Dominicam* incidant, jejunia in diem *Sabbati* anticipanda sint *cap. 14. de V. S.* & hoc propter gaudium resurrectionis *Dominicæ*, quæ hac die commemorari solet. *cap. fin. dist. 30.* cum econtra jejunium poenitentiae & afflictionis indicium habeatur *cap. 7. dist. 76.* Videatur *Christianus Lupus tom. 3. Schol. in Can. SS. Concil. Trullan. pap. 109. & seq. Vigilia* autem sic dicta à vigilando, quia scilicet antiqui Christiani in profectis *SS.* apud Martyrum sepulchra & in Ecclesiis ad mediam usque noctem vigilare, & orare consueverunt. *cap. 9. dist. 76. Macrius in Hierolex. V. Vigilia.* Hujus moris initia cum ipsa Ecclesia coepisse docet Concilium Aquisgranense sub Ludovico celebratum. *Can. 130.* cujus etiam mentionem facit *Plinius junior in Epist. ad Trajanum.* Fructus vero harum vigiliarum *Ambrosio* nemo doctius, & elegantius descripsit in *Psal. 118.* ad illum *Verficulum media nocte surgebam*, ubi vide. Hodie propter multos abusus, ex talibus Vigiliis oriri solitos ejusmodi nocturni conventus abrogati sunt, & nil nisi nomen *Vigiliarum* remansit.

9 Ex *cap. 2. h. t.* docemur, quod, licet sine justa causa excusante jejunia sub peccato gravi observanda sint, ex consilio tamen medici propter afflictam valetudinem, vel etiam in casu inopiae & necessitatis carniū usus licitus esse possit. *cap. jejunia dist. 3. de Consecrat.* quia necessitas legem non habet. *cap. 4. de R. J.* Ab altera vero refectione etiam leviores causæ excusant, veluti ætas nondum satis confirmata in juvene, qui annum ætatis 21.

nondum explevit; vel fracta in senectute, ubi tamen certa regula dari non potest pro eximendis senibus à lege jejunii, sed vel maxime habitudo & dispositio corporis spectanda est, sicque viri prudentis judicio ætas, vel potius exemptio à lege taxari debet. Causæ excusantes etiam sunt labores immodici, defatigatio, virium debilitas &c. de quibus videri potest *Covarruv. Var. resolut. lib. 4. cap. 20.* & passim *Moralistæ.* Tempore tamen *Jubilæi* à *S. Pontifice* indicti à lege jejunii nec junior nec senior eximius est, si commodis & fructibus *Jubilæi* frui velit. Sed de hoc prolixè *Gobat de dupl. Jubil.*

In *cap. fin. h. t.* traditur, quod, licet alias omnibus diebus *Veneris*, & *Sabbati* vel de jure, vel consuetudine juxta *cap. 16. de Consecr. dist. 3. & c. 31. de Consecr. dist. 5.* à carnibus abstinendum sit, solus tamen *Natalis Domini* in prædictos dies incidens excipitur: imo & in ejusdem Vigilia liberaliorem collationem secundum quorundam locorum consuetudinem admittunt *Zypæus* ad *h. t. num. 1.* & alii apud *Gonzalez* ad *cap. ult. h. t. num. 3.* Quod si vero quis etiam in *Natali Domini* ob devotionem carnibus abstinere maluerit, hunc reprehendendum non esse dicit *Honorius III. in cap. ult. h. t.* modo absit omnis superstitio, ut notat *Panormit. ibidem* qui vero voto, vel regulari observantia ad jejunium tenentur, etiam tali die carnes comedere prohibentur. *d. cap. fin.* Num vero, qui singulis diebus *Veneris* nunquam carnibus vesci vovit, etiam die *Natali Domini* suo voto teneatur, hanc *Questionem* late discutit *Fagnanus in cap. ult. h. t.*

TI-